

Bewegen en Bewogen worden
De terugkeer van het Lot
in de astrologie

Bewegen en Bewogen worden
De terugkeer van het Lot
in de astrologie

Martien Hermes

Schrijver: Martien Hermes

Coverontwerp: Martien Hermes

Omslag afbeelding, sculptuur 'Moiren-Schikgodinnen' door Margot Homan

ISBN: 9789402132632

© 2015 Martien Hermes

Existentiële psychotherapie¹ is gevestigd op enkele fundamentele overwegingen, verwoord in de existentiële filosofie:

- Leven is eindig, onvoorspelbaar, nooit perfect, en in essentie zonder zin.²
- Een leven zonder angst is niet mogelijk noch wenselijk; niemand is zonder existentiële angst.
- De mens is geen ding. Je identiteit, je leven en je wereld krijgen hun verschijningsvorm in de interactie met anderen en het andere. In de kern is leven daarom de wijze waarop je je verhoudt tot anderen en het andere.
- In je leven kom je voor tal van dilemma's te staan die je enkel door het maken van morele keuzes kunt oplossen. Je hebt de vrijheid om te kiezen, maar je bent er ook toe veroordeeld.
- Door moed te tonen en verantwoordelijkheid te nemen voor je leven – inclusief de keuzes die je hebt te maken – maak je de existentiële angst hanteerbaar en geef je zin aan je leven en je leven leefbaar.

Existentiële filosofie wordt weleens verkeerd begrepen in de zin dat sommigen de eigenheid die bij elk persoon en zijn ideeën over het leven hoort, de intersubjectiviteit, uitleggen als een vrijbrief om te doen wat je maar wilt in het leven – het maakt immers niet uit wat je doet, toch? Dit is deze filosofie uitleggen precies zoals ze niet ontwikkeld is. Verantwoordelijkheid nemen voor jezelf, je leven, en leven in het algemeen, staat bij de existentiële filosofie voorop – je bent wie je wordt³.

... Gelukkig worden is minder belangrijk dan zin – vrede, rust – vinden in je leven en vervolgens dat leven zinvol leven...

... Een leven is maar ten dele maakbaar; je hebt je ook te schikken naar wat je gegeven wordt. Of dat nu oorlog of vrede is, een financiële crisis, een vader die slaat, of een partner die je niet ziet staan...

¹ Tekst gevonden op een website, weet de bron helaas niet meer.

² Dat laatste is niet mijn opvatting, maar die van de existentiële filosofie.

³ In de klassieke astrologie is het ook, 'je wordt wie je bent'.

INHOUDSOPGAVE

VOORWOORD	15
Achtergronden	16
Project Hindsight	18
Hellenistische astrologie	18
Vakjargon	20
Gebruikte Terminologie.....	21
Tekens, <i>zōidia</i> , beeltenissen, representaties	22
De planeten	22
Hellenistische aspect- en configuratieleer	22
Horoscoopdata	24
Citaten	25
1 HET PROBLEEM VAN HET LOT	26
1.1 Gebeurtenis georiënteerd en persoonsgecentreerd.....	28
1.2 Heeft het Lot een plek in de spirituele astrologie?	29
1.3 Heeft het Lot een plek in de psychologische astrologie?	30
1.4 Psychologische astrologie en het Lot, de mythe van Er	31
1.5 Lot en zingeving	33
1.6 Het leven als project	34
1.7 De terugkeer van het Lot in de astrologische expertise	37
1.8 Toeval bestaat niet en karakter is Lot	37
1.8.1 Het is oneerlijk verdeeld	38
1.9 Lot & Vrije Wil: twee kanten, één medaille	41
1.10 De astroloog en zijn Lot.....	43
2 BEWEGEN EN BEWOGEN WORDEN	45
2.1 Actie en Passie	45
2.2 De nautische metafoor	46

2.2.1	Sturen en gestuurd worden	47
2.3	Lot als bindend contract.....	52
2.4	Het Pad Omhoog en Omlaag	52
2.4.1	Plato's kosmologie	52
2.4.2	Plato's hoofdthema	53
2.4.3	Twee werelden	54
2.4.4	Plato's opvatting over een Idee	55
2.4.5	De eenheid van het intelligibele en de veelheid van het sensibele	56
2.4.6	Uit het niets?	56
2.4.7	Een tussengebied, een god aan het werk	57
2.4.8	Zijn, wording en ruimte	59
2.4.9	Esoterisch grondmodel	61
2.4.10	Het Corpus Hermeticum en het Pad Omhoog	62
2.4.11	Het Pad Omlaag in de astrologie	64
2.4.12	De Ascendant	66
2.5	De mens als tussenwezen	69
2.5.1	De twee bronnen van het zelf	70
2.5.2	De mens tussen verleden en toekomst	72
2.6	De horoscoop als tussenwezen	73
2.6.1	De Siderische zodiak.....	74
2.7	Drie treden, drie modellen	76
2.7.1	Het astrologisch ABC als model van trede 1	76
2.7.2	Fortunahuizen model van trede 3.....	76
2.8	Het Thema Mundi	77
2.8.1	Domicilie, configuraties en kernbetekenissen	79
2.8.2	Aversie: Mercuriaal of Saturnaal van aard	80
2.8.3	Plekken waar de planeten zich verheugen.....	83
3	HET LOT IN DE FILOSOFIE	84
3.1	Lot als cultuurverschijnsel	85
3.1.1	Ons lichaam als natuur	86
3.1.2	De innerlijke natuur.....	86
3.2	De domesticatie van het Lot.....	87
3.2.1	De heroïsche strategie	88
3.2.2	Van Lot naar Plot.....	89
3.2.3	De filosofische strategie	90
3.3	De christelijke domesticatie van het Lot	90

3.4	De moderne domesticatie van het Lot: défatalisering	91
3.5	Ons huidige tijdsgewricht, réfatalisering	92
4	GRIEKSE LOTCONCEPTEN	95
4.1	Accidenteel, contingent en toeval	95
4.1.1	Contingent.....	96
4.1.2	Essentieel mens en accidenteel mens.....	97
4.1.3	Puur Toeval	98
4.1.4	Noodzaak	99
4.1.5	Van losjes naar dwingend	99
4.2	Moira, Pronoia, Heimarmenē, Anangkē, Tuchē	101
4.3	Noodzaak (anangkē) in de astrologie	101
4.3.1	Eten of niet eten, dat is de vraag	102
4.3.2	Vrije wil, alles met mate.....	103
4.4	Daimōn	105
4.4.1	Meerdere Daimones	105
4.4.2	Bezocht door klopgeesten	106
4.4.3	Je eigen Daimōn	108
4.5	Puur Toeval, pech of mazzel.....	109
4.6	Heimarmenē – Hoe de mens wordt wie hij is	109
4.7	Tijd als Lotconcept	111
4.8	Ethiek.....	113
4.8.1	Ontstijgen aan het Lot.....	114
5	DE ASTROLOGIE EN HET LOT	115
5.1	Hellenistische astrologie en het Lot	116
5.1.1	Lots/partes, de astrologische gelukspunten als lootjes	117
5.1.2	De Lots/partes als daimones.....	119
5.2	Lot is wat ons tot individu maakt	119
5.2.1	‘Hebben is zijn, zijn is hebben’	121
5.2.2	Astrologie, kennis van het bewegen en bewogen worden	121
5.2.3	Wat is Lot dan eigenlijk, astrologisch gezien?	122
5.2.4	De horoscoop als bindend contract	124
5.2.5	De Lotgevallen van jouw horoscoopinhouden.....	125
5.2.6	Lot als mysterie	125

5.3	Het Lot als bindend contract	126
5.4	De Kosmische Ziel	127
5.5	Moira	128
5.6	Heimarmenē – jouw deel	130
5.7	Hoe de mens zijn Lot leert kennen	130
5.8	Drie Lot-geïnspireerde astrologische duidingscategorieën	131
	<i>Heimarmenē</i>	133
	Het derde Lotfenomeen is <i>Anangkē</i>	133
5.9	Pronoia heeft het laatste woord	134
5.10	Het Pad Omlaag en het Lot.....	136
DEEL 2 HET LOT ALS FUNDAMENT VAN DE ASTROLOGIE		138
6	BEWEGEN EN BEWOGEN WORDEN	139
6.1	Dagbeweging	139
6.2	Dag- en nachthoroscopen: sect	140
6.2.1	Het effect van sect	143
6.3	Lot is Bewegen, bewegen is Verandering	144
6.4	Beweging is verandering is tijd.....	145
6.4.1	Quadrupliciteit, Cardinaal – Solide – Dubbel	146
6.5	Ruimte en tijd, ooit of nooit.....	148
6.6	Planeet, dispositior en tijd	149
7	HET LOT VAN DE ZODIAK.....	150
7.1.1	De herkomst van moderne huizenbetekenissen.....	151
7.1.2	Leeuw is niet de bron van huis 5 betekenissen.....	151
7.1.3	Steenbok heeft niets te maken met huis 10	153
7.1.4	Spiritualiteit, niet huis 12	154
7.1.5	Een psychologische ontwikkelingsgang?.....	154
7.1.6	Wat is het probleem?.....	155
7.1.7	De nieuwe planeten	155

7.2	Een ongemakkelijke waarheid	157
7.3	Tekens als ruimte	158
7.3.1	Accidentele eigenschappen van de tekens	158
7.3.2	Tekens en planeten	160
7.4	Tekens worden huizen	161
7.4.1	Vier verschillende huizen, hetzelfde onderwerp	162
8	BEWEGEN EN BEWOGEN WORDEN ALS GRONDSLAG VAN HUIZENBETEKENISSEN	164
8.1	Tekens – afbeeldingen – Images	164
8.2	De wortel van de huizenbetekenissen.....	165
8.3	Lot is beweging (= verandering) en ‘gedragen worden’	167
8.3.1	Huizentrio’s	169
8.4	De hoeken als scharnieren	169
8.5	De vier hoekhuizen	171
8.5.1	Instant karma	173
8.6	De opvolgende tekenhuizen 2, 5, 8 en 11.....	174
8.6.1	Huis 11, ‘de goede Geest’	175
8.6.2	Algemene betekenis van opvolgende huizen	175
8.7	De vallende tekenhuizen 3, 6, 9 en 12.....	176
8.7.1	Algemene betekenis van vallende huizen.....	177
8.8	Goed of slecht geplaatst?.....	178
8.8.1	Vier overkoepelende Lotthema’s.....	179
8.9	Andere Lot en huis correlaties	181
8.9.1	Stijgend & dalend.....	183
8.9.2	De Kwadranten en het Lot	185
8.9.3	Tegenover elkaar liggende huizen	185
8.9.4	Waar planeten zich verheugen	186
9	HET HUISTRIO VAN HET RIJZENDE TEKEN.....	187
9.1.1	Tekenhuis 1 – De houding van geborene, hoe geborene zichzelf (ge)draagt	187
9.1.2	Tekenhuis 2 – Wat bijdraagt, aandraagt of oplevert in het belang van geborene 189	
9.1.3	Tekenhuis 12 – Dat wat wegdraagt, wegvoert of wegneemt van geborene	192

10	HET HUISTRIO VAN HET CULMINERENDE TEKEN.....	196
10.1.1	Tekenhuis 10 – Hoe het geborene vergaagt in zijn leven en hoe hij zich gedraagt in zijn acties en ondernemingen.	196
10.1.2	En het MC dan?.....	197
10.1.3	Tekenhuis 11 – Dat wat geborene helpt, ondersteunt in zijn actie(s) en wat bijdraagt aan alles wat hij onderneemt	201
10.1.4	Tekenhuis 9 – Dat wat geborenes acties/daden/onderneming leidt of stuurt	203
11	HET HUISTRIO VAN HET DALENDE TEKEN	207
11.1.1	De hemel spreekt.....	207
11.1.2	Logos.....	208
11.1.3	De Kosmische Ziel	209
11.2	De dood	210
11.2.1	Tekenhuis 7 – De ‘onderdompeling’ van geborene	210
11.2.2	De flankerende huizen 8 en 6	213
11.2.3	Tekenhuis 8 – Datgene wat geborene meevoert/draagt naar de vergetelheid	213
11.2.4	Tekenhuis 6 – Dat wat geborene draagt, verdraagt of ondergaat	215
12	HET HUISTRIO VAN HET ANTI-CULMINERENDE TEKEN	219
12.1.1	Tekenhuis 4— Geborenes bestaan als een ‘standhouden onder’	219
12.1.2	Tekenhuis 5 – Wat naar geborene toe gedragen wordt, of; wat samengebracht wordt met geborene	222
12.1.3	Tekenhuis 3 – Diegenen die samen met geborene geboren worden en verplicht zijn hem te dragen/verdragen.....	224
12.2	Huizentrio’s.....	227
12.2.1	Rad van Fortuin of Russische Roulette?.....	227
13	HET LOT VAN DE PLANETEN	229
13.1.1	Het Pad Omlaag van de planeten	230
13.1.2	Functie, taak en rolverdeling	231
13.2	De gast-gastheerrelatie – planeten in tekens	232
13.2.1	Het Domicilie van een planeet.....	232
13.2.2	Je leven als de ‘gewenningruimte’ van je ziel	233
13.3	Twee vormen van planeetgewenning, oikeosis	234
13.3.1	‘Gewenning’ als voltooid proces: de tabel van essentiële waardigheden	235
13.3.2	Krachtmeting?.....	237
13.3.3	Taken & Functies.....	238

13.4	Gewenning – oikeosis – als actueel proces.....	241
13.4.1	Voorbeeld: Kronos/Saturnus in Ram	242
13.5	Gast-gastheer.....	243
13.6	Planeet en Dispositor	245
13.6.1	Astrologische ontdekking	247
13.6.2	Universele betekenissen en specifieke werking van tekens.....	247
13.7	Oikeosis #2.....	249
13.8	De horoscoop als gewenningsruimte van de ziel.....	250
DEEL 3	DE HUIZEN VAN DE HOROSCOOP ALS ERVARING EN ALS	
PROJECT	252
14	WENNEN AAN EEN NIEUW HUIZENSISTEEM	253
14.1.1	Voordelen van dit huizensysteem	253
14.1.2	Zijn vallende huizen wel vallend?	255
14.2	Casus, miskramen en zwangerschapsproblemen	256
14.3	Lege tekenhuizen	259
14.3.1	Gast-gastheer recept	260
14.4	Tekens als ruimte	261
14.5	Planeten in tekenhuizen	261
14.6	Advies voor gebruik	262
15	DE DUIDING VAN DE HUIZEN ALS LOTCONCEPT.....	264
15.1.1	Hēlios/de Zon en Sēlenē/de Maan ‘overkoepelen’	268
15.1.2	Specifieke huizen, toch een universele techniek.....	269
15.1.3	De zesde plek, van Arēs [Mars].....	271
15.1.4	Nieuwe astrologische methode	275
15.2	Universele thema’s van de huizen geduid	276
15.2.1	Vettius Valens & Paulus Alexandrinus over de 12 huizen	277
15.3	Planeten en tekens, planeten en tekenhuizen	287
16	DE PLANETEN ALS LIJDERS AAN LOTCONCEPTEN	289
16.1	De planeten als zintuigen van de ziel	290

16.1.1	Kijken en zien	291
16.1.2	De planeten als indirecte verwijzing	293
16.1.3	Planeten hebben het druk	293
16.1.4	Getuige van en deelnemer aan Lotconcepten	294
16.2	Zintuigen overtuigen	295
16.3	De beleving van een huis	298
16.3.1	De smaak die een planeet achterlaat	300
16.3.2	Vier planeetfuncties	302
16.4	Onderwerpen waar geborene aan (of door) ‘lijdt’	303
16.4.1	Voorbeeld, Lady Diana	305
16.4.2	Gast-gastheer	306
16.4.3	Freud	309
16.4.4	Jung	311
16.4.5	Hoekhuistrio 7 en het onbewuste	312
17	PLANETEN ALS LEIDERS VAN LOTCONCEPTEN	314
17.1	Planeten als managers van tekens en huizen	314
17.2	De taak van elke domicilieheer als huisheer	315
17.2.1	Taken van Huistrio 1 – 2 – 12: geborene in zelfstandigheid	315
17.2.2	Taken van Huistrio 4 – 5 – 3: geborene in de beslotenheid van zijn privéleven, zijn <i>oikos</i>	315
17.2.3	Taken van Huistrio 7-8-6: geborene in onzelfstandigheid	316
17.2.4	Taken van Huistrio 10 – 11 – 9: geborene in de openbaarheid, de politieke ruimte, de <i>polis</i>	316
17.3	Taakbewustzijn van de planeet – hoe doe jij je leven?	317
17.3.1	Hoe voert de planeet zijn taak uit? Hoe hanteer jij het Lot?	318
17.3.2	Lukt het ook? Effectieve en niet effectieve huisheren	322
18	MISMANAGEMENT	324
18.1	Mismanagement #1: huisheer is Overschaduwd	324
18.2	Mismanagement #2: huisheer is Overstraald	325
18.3	Mismanagement #3: huisheer is Blind	326
18.3.1	Plaatsvervangers, gedeelde domicilieheerschappij	327
18.3.2	Mismanagement van het levenspad	330
18.3.3	Mismanagement van doelen en motivaties	332
18.4	Lady Di	333

18.4.1	Gevolgen van mismanagement	334
18.5	Speciale huizen en thema's met een universeel karakter	336
18.6	Frida Kahlo	336
18.6.1	Lijden	338
18.6.2	Leiden	339
19	NAWOORD.....	341
20	GEBRUIKTE LITERATUUR	342

Voorwoord

Het materiaal dat in dit boek behandeld wordt is grotendeels gebaseerd op en geïnspireerd door het vroege werk van Robert Schmidt. Schmidt is degene die, samen met anderen, rond 1993 Project Hindsight initieerde en oud-Griekse teksten vertaalt. Door zijn vertalingen en gedegen kennis van de Griekse taal, de westerse metafysica en filosofie, werd de hellenistische astrologie feitelijk herontdekt en nieuw leven in geblazen. Vóór Schmidts publicaties was er weinig tot niets (zinnigs) bekend over hellenistische astrologie. Pas sinds zijn werk is het grote belang van deze astrologie duidelijk geworden. Zij ligt ten grondslag aan de gehele westerse astrologische traditie. Alle elementaire astrologische factoren wortelen in de hellenistische bron. Als Schmidt er niet geweest was, zou hellenistische astrologie als afzonderlijke discipline niet bestaan.

Dat houdt ook een zeker risico in. Want Schmidt interpreteert. Dat wil zeggen, hij formuleert vermoedens, inzichten en astrologische doctrine, op basis van hoe hij de teksten begrijpt en duidt. Soms zijn het simpelweg logische gevolgtrekkingen van het woordgebruik in de klassieke Griekse taal en terminologie, waar Schmidt een grondige kennis van heeft. Soms zijn dat vermoedens en constructies. Maar ook zijn speculaties en inzichten zijn fundamenteel en verhelderend. Ze zijn gebaseerd op teksten die niet iedereen ter beschikking staan, noch voor iedereen toegankelijk zijn. Ze werpen belangrijke vragen op over de inhoud van onze astrologische gereedschapskist. Schmidt beantwoordt die vragen ook. Dat is soms provocerend en uitdagend. Schmidt kreeg/krijgt veel kritiek over zich heen omdat hij de fundamenteen van de hedendaagse astrologische vakkennis op veel punten ter discussie stelt. Niet zozeer om het onderuit te halen, maar om het te funderen in het astrologische systeem waarin het thuishoort en waar het volgens hem vandaan kwam. Het Grieks was de taal waarin het astrologisch instrumentarium van de latere westerse astrologische traditie voor het eerst geformuleerd en gedefinieerd werd. Dat gebeurde in de hellenistische astrologie⁴.

Dit boek is gebaseerd op het werk van Schmidt in de vroege periode van Project Hindsight, lopend vanaf 1994 toen de eerste vertalingen verschenen, tot ongeveer 2000, toen Schmidt stopte met die eerste reeks workshops. De reden daarvoor was dat hij zich ging realiseren dat er een tamelijk indrukwekkend (filosofisch) systeem aan de hellenistische astrologie ten grondslag ligt. Vanaf dat moment stelde hij zich ten doel die hellenistische astrologie en dat systeem te restaureren. Dat is zijn levenswerk geworden en in november 2011 begon hij met het uitgeven zijn basiscursus die dat 'Systeem van Hermes' (zoals hij dat noemt ☺) onderwijst.

⁴ Zie daarvoor (2009) Definitions and Foundations.

Mijn astrologische kennis en inzichten zijn sinds kennisname van Schmidts werk ingrijpend veranderd en dit boek is daar het resultaat van⁵. Ik wil echter benadrukken dat wat ik hier schrijf eigen inzichten en gevolgtrekkingen zijn en dus niet gezien mogen worden als Schmidts persoonlijke, huidige of definitieve gezichtspunten over hellenistische astrologie, noch die van mijzelf. Niettemin is het gebaseerd op zijn denkwerk en conclusies die zijn ontdekkingen zijn, ook al zijn ze misschien nog niet 'gearriveerd'. Schmidts basiscursus hellenistische astrologie is pas recentelijk opgestart en kent nog slechts één deel. In de toekomst zullen daarom ongetwijfeld nieuwe gezichtspunten, nieuw ontdekte duidingsprincipes en nieuwe 'sleutels' onthuld worden door zijn voortschrijdende inzicht. Daarom is ook dit boek een voorlopig standpunt over de erin behandelde onderwerpen, hoewel ik een belangwekkende kern ervan verwoord heb. Ik heb het ook in een (astro)logische duidingsaanpak vertaald (deel 3).

De belangrijkste inzichten van Schmidt die mij in het schrijven van dit boek geleid hebben, is ten eerste het feit dat de hellenistische astrologie wortelt in de filosofie van Plato zoals die in de midden-Platonische school verwoord werd. In het bijzonder zijn dialoog *Timaeus*, (*Timaios* in het Nederlands) speelde daarin een belangrijke rol. Ten tweede het feit dat de(ze) astrologie wortelt in Lotconcepten. Al het technische materiaal van de hellenistische astrologie, haar methoden en technieken, ontleent zijn logica aan Lotprincipes. Studie daarvan heldert een aantal conceptuele kwesties op die lange tijd een raadsel zijn gebleven in de astrologie. De toewijzing van onderwerpen aan de twaalf huizen van de horoscoop is er een voorbeeld van.

Deze nieuwe en verrassende gezichtspunten zijn de leidraad geweest voor wat ik hier presenteer. Nogmaals, sterk geïnspireerd door de inzichten van Schmidt, waarvan ik in noten en referenties gewag van zal maken, maar uitgewerkt in eigen studie en onderzoek.

Ik hoop dat dit boek bijdraagt aan een verdere reflectie op het vak astrologie.

Achtergronden

Sinds het ontstaan van Project Hindsight in 1994 is veel nieuw materiaal ontdekt in de oude teksten over de astrologie. Het heeft ook een aantal dingen duidelijk gemaakt over de geschiedenis van de astrologie. Over de ontvangst en het doorgeven van diverse astrologische concepten, methoden en technieken. Weinig hedendaagse astrologen realiseren zich dat de wortels van hun astrologie nauwelijks ouder zijn dan zo'n 150 tot 200 jaar. Men denkt vaak dat de astrologie zich geleidelijk aan, door eeuwen van zorgvuldige waarneming en empirische toetsing, ontwikkeld heeft tot wat het nu is. Dat is niet het geval. Er zijn een zestal hoofdperioden aan te wijzen in de (westerse) geschiedenis, die

⁵ Net als mijn boek *Goede tijden, slechte tijden*. Zie de literatuurlijst.

elk een astrologische traditie ontwikkelden. Elk ervan werd afgesloten met een breuk met de voorafgaande periode, een discontinuïteit in de astrologie van de voorafgaande periode. De ene breuk was dramatischer en ingrijpender dan de andere. De claim dat de astrologie al heel erg oud is en dat de hedendaagse astroloog dus kan bogen op een lange en goed onderzochte voorgeschiedenis van getest astrologisch veldwerk, gaat niet op. Het idee dat de astrologie al meer dan 4000 jaar oud is klopt wel als men astrologie meer neutraal verstaat als de interesse van de mens voor hemelfenomenen en hun correlatie met het mensenleven op aarde. Maar het geldt niet voor de huidige versie van de astrologie en horoscopie. De wortels daarvan reiken vaak niet verder dan de tweede helft van de 19^e eeuw, toen, in een soort heropleving van occulte interesse, de astrologie nieuw leven werd ingeblazen⁶. Dat was echter niet zozeer een voortzetting van een eerdere traditie – die van de renaissance of de middeleeuwen – maar een opnieuw formuleren van wat astrologie is of zou behoren te zijn. Niet zelden werd de astrologie geremodelleerd naar in zwang zijnde wereldbeelden. Een dergelijke herformulering heeft zich daarna nog tweemaal voorgedaan in de 20^e eeuw. Rond de eeuwwisseling onder invloed van de Theosofie (b.v. Alan Leo). Later met de opkomst van de humanistische astrologie, waarvan Dane Rudhyar de belangrijkste vertegenwoordiger was. In het verlengde daarvan kwam de Jungiaanse astrologie in de jaren 80 van de vorige eeuw tot ontwikkeling. Een derde herformulering – of de restauratie van een eerdere – lijkt nu in de maak door de opkomst en herontdekking van de klassieke astrologie.

De klassieke astrologie, die rond 1990 herontdekt werd, baseert zich nadrukkelijk op de traditie van voor 1700. De hellenistische astrologie oriënteert zich daarbij op de periode tussen 300 voor Chr. tot ongeveer 800 na Chr. De astrologie zoals die tot in de 17^e eeuw werd gepraktiseerd, verschilde wezenlijk van haar modernere varianten. Om allerlei redenen werd deze astrologie tot op heden voornamelijk genegeerd en afgedaan als ‘niet passend bij de tijdgeest’. Dankzij de recente vertalingen van Robert Schmidt, James Holden en Benjamin Dykes⁷ en de hernieuwde interesse in deze astrologie, is duidelijk geworden dat zij opmerkelijk subtieler en complexer is dan men aanvankelijk dacht. Tevens is het een bijzonder elegante en pragmatische vorm van astrologie. Studie van deze astrologie heeft veel verloren gegane kennis in ere hersteld en waardevolle nieuwe technieken opgeleverd die een uitermate praktische ondersteuning zijn voor de astroloog.

⁶ Zie hierover het hoofdstuk over de geschiedenis van de astrologie in mijn boek *Astrologie als ambacht, klassieke uurhoekastrologie*. (2007) Uitgeverij Synthese.

⁷ Zie <http://www.solsticepoint.com/astrologersmemorial/holden.html> en <http://bendykes.com/>

Project Hindsight

De herontdekking van de klassieke astrologie begon eind jaren '80, begin jaren '90 van de vorige eeuw in Engeland met de hernieuwde interesse voor het werk van William Lilly. In Amerika startte *Project Hindsight*, een initiatief van de 'drie Roberts': Robert Hand, Robert Zoller en Robert Schmidt. Hindsight had als doelstelling om klassieke teksten op het gebied van de astrologie zorgvuldig te vertalen en te bestuderen. Men hoopte hiermee een soort astrologische Renaissance te bewerkstelligen. Net zoals de herontdekking van de Griekse wijsgeren aan het einde van de middeleeuwen een renaissance in de westerse cultuur veroorzaakte. Griekse, Hebreeuwse, Arabische en Latijnse astrologische teksten zijn nu vertaald door astrologen in plaats van historici en academici. Hun ontcijfering heeft verbazingwekkende inzichten opgeleverd in het hoe en waarom van de astrologie. Ze verduidelijken het gebruik van aloude astrologische technieken en opvattingen en leggen de kern ervan bloot. Van sommige van deze technieken wordt nu pas duidelijk hoe ze precies gebruikt werden. Vaak blijkt dat er slechts vage en obscure fragmenten van overgebleven zijn. Vooral de hellenistische traditie heeft in de ontwikkeling van de astrologie, en vooral de horoscopie, een bijzonder belangrijke rol gespeeld. Op dit moment zijn een viertal varianten van de astrologische traditie in onderzoek. Hun titel is meestal gebaseerd op de periode waarin ze tot bloei kwamen. De Mesopotamische en Egyptische astrologie (Rumen Kolev, John Timperman), de hellenistische astrologie (Robert Schmidt, Martien Hermes, Chris Brennan), de Arabische astrologie (Robert Hand, Benjamin Dykes), de Latijns-Middeleeuwse en de renaissance astrologie (Deborah Houlding). Dit boek grijpt terug op de hellenistische astrologie. Van deze astrologie was tot 20 jaar geleden nauwelijks iets bekend, totdat *Project Hindsight* begon met haar vertalingen van klassieke teksten. Deze hernieuwde kennismaking met de hellenistische traditie levert verrassende, en soms ook verbluffende, inzichten. Er bestaan nu klassiek astrologische internetforums waar intensief uitgewisseld en gestudeerd wordt. Men bestudeert de oude teksten intensief om na te gaan wát de klassieke astrologen precies deden en wat de gevolgen van die inzichten zijn voor de huidige astrologie. De vragen die de klassieke astrologie opwerpt gaan over de fundamenteën, de bestaansgrond van de astrologie.

Hellenistische astrologie

De hellenistische astrologie is de wortel van de latere Westerse horoscopie, en heeft een gedeelde basis met de Vedische en Indiase astrologie. Veel methoden en technieken van de (huidige) Vedische astrologie lijken verdacht veel op hellenistische. Ook sommige woorden zijn tamelijk letterlijk overgenomen. Het hellenistische woord voor hoekhuizen bijvoorbeeld, *kenra* (meervoud van *kentron*), is in de Vedische traditie bijna letterlijk terug te vinden als *kendra*. De configuratie die wij het driehoeksaspect noemen heet in het Grieks *trigon*, in de

Vedische traditie *trikona*. Deze hellenistische astrologie verscheen volgens Robert Schmidt binnen een tijdsbestek van slechts 50 à 100 jaar ten tonele. Ze verscheen als een nova. Ineens was ze er, volledig ontwikkeld, compleet, afgerond. Ze bouwt nauwelijks verder op Babylonische of Egyptische bronnen en methoden, die wel genoemd worden, maar sporadisch gebruikt⁸. Deze astrologie werd ofwel ontwikkeld door één persoon ofwel door een school van astrologen. Aldus Schmidt. Om die reden – dat zeer snelle verschijnen – is Schmidt van mening dat de hellenistische astrologie *niet* als een empirische wetenschap ontwikkeld is. Ze is niet het product van zorgvuldige toetsing van vooraf opgestelde (voorzichtige) hypothesen en uitprobeersels, en daardoor langzaam opgebouwd met in de praktijk bewezen en door onderzoek gevalideerde methoden en technieken. Dat is duidelijk niet het geval. De complexiteit van deze astrologie spreekt de empirische hypothese tegen. Hellenistische astrologie is subtiel en coherent, niet een samenraapsel van experimenten en willekeurige of toevallig ontdekte technieken. Ze is gebaseerd op samenhangende concepten, waaronder Lotconcepten en zoiets als het Thema Mundi (zie hoofdstuk 2.8). Sommige van de hellenistische horoscoopfactoren hebben bovendien geen enkele observeerbare astronomische basis. Men kan ze niet in de hemel waarnemen of terugvinden, noch in efemeriden. Denk aan de ascendant, de partes, d.w.z. de ‘gelukspunten’, etc. Dat zijn geconstrueerde en bedachte astrologische principes, geen observeerbare hemelfenomenen. Dus ook niet empirisch waar te nemen of te verifiëren. De Babylonische en Egyptische astrologie is nog sterk gebaseerd op zichtbare hemelfenomenen. Het eerste verschijnen van een planeet aan de oostelijke horizon, het laatste verschijnen van een planeet aan de westelijke horizon, ondergaand, etc. Dat soort verschijnselen hebben ook een plek gekregen in de hellenistische astrologie, maar naast allerlei niet zichtbare astrologische factoren.

Dat alles suggereert dat het bestaan van dergelijke astrologische factoren in de hellenistische astrologie eigenlijk alleen maar gebaseerd kan zijn op een achterliggend idee, een visie, een filosofie. Hellenistische astrologie is (dus) een rationeel construct. Mogelijk is het geïnspireerd door iemands bevlogen inzicht in, of diens visioen van, een overkoepelend kosmisch model. Hellenistische astrologie is dus misschien het product van een geïnspireerd en verlicht persoon. Wellicht de in oude teksten vaak genoemde ‘stamvader’ Hermes Trismegistos. Mogelijk ‘ontving’ hij het hele systeem van de Hellenistische astrologie, in zijn totaliteit en in al zijn complexiteit. In een visioen of iets dergelijks. De vraag is dan, hoe maak je van een visioen of een denkbeeld een werkende astrologie? Dat doe je door middel van een construct. Hellenistische astrologie is een samenhangend filosofisch construct, een filosofisch systeem. Volgens Schmidt is dit construct dus van (midden- of neo-)Platoonse

⁸ Greene, blz. 426. Babylonian astronomy had become astrology by the time that the Greeks under Alexander conquered Mesopotamia.

oorsprong. Het is een taal, een taal en een grammatica van astronomisch/astrologische concepten, gebaseerd op een filosofie en dat alles vertaald naar het mensenleven.

Vakjargon

Het grote belang van de studie van de hellenistische astrologie wordt duidelijk als men beseft dat de huidige westerse astrologie hoofdzakelijk wortelt in Latijns vakjargon. Ons huidige astrologische begrippenapparaat is een destillaat van Latijnse termen of vertalingen ervan. Iedereen is het er wel min of meer over eens dat de westerse *horoscopie* begonnen is met de hellenistische astrologie⁹. De Grieken waren vermoedelijk de eersten die systematisch gebruik maakten van horoscopen waarin een ascendant gebruikt werd¹⁰. Alle astrologie daaraan voorafgaand was, voor zover we nu weten, omenastrologie. Wel gebaseerd op hemelfenomenen, maar zonder gebruik van een ascendant en/of een huizenverdeling. Dat betekent dat de moedertaal van de *horoscopie* het Grieks is, niet het Latijn. Een vergelijking van een aantal elementaire astrologische termen maakt meteen duidelijk dat er een groot verschil kan zijn tussen de Latijnse en de Griekse aanduidingen. Iedereen die wel eens iets vertaald heeft weet: vertalen is verraden. Men kan zelden of nooit volledig alle betekenissubtiliteiten van een te vertalen woord weergeven in de nieuwe taal. En dat is het punt. Er zitten vaak veel vertaallagen tussen de oorspronkelijke Griekse astrologische teksten en de latere Latijnse versies, die op hun beurt ook weer in moderne talen zijn vertaald. Ze werden vaak uit het Arabisch vertaald, dat vaak weer op Perzische vertalingen van Griekse teksten gebaseerd was. Men kan zich voorstellen hoeveel tekst- en begripscorruptie in de overdracht geslopen kan zijn. Precies dat, het herstellen en opnieuw onderzoeken van de astrologie vanuit haar moedertaal, het Grieks, is het onderzoek dat Robert Schmidt ter hand genomen heeft. Een juist begrip van de gehanteerde terminologie is een belangrijk aanknopingspunt voor het herstelwerk en de reconstructie van de astrologie als kennisgebied. Daartoe heeft Schmidt – in mijn ogen – een standaardwerk geschreven: *Definitions and Foundations*. Een

⁹ Ik maak onderscheid tussen astrologie en horoscopie. Men zou kunnen zeggen dat (omen)astrologie begon met de Mesopotamiërs. De *horoscopie* zoals wij die nu gebruiken ontstond in de hellenistische cultuurperiode. “*De horoscopus, het stijgende punt van de ecliptica op het moment van geboorte, zoals dat bekend is in de Griekse horoscopie, is tot nu toe [2010] niet opgedoken op horoscopen in spijkerschrift.*” (Rochberg 2010, 16.)

¹⁰ Wikipedia: *After the occupation by Alexander the Great in 332BC, Egypt came under Greek rule and influence, and it was in Alexandrian Egypt where horoscopic astrology first appeared. The endeavor to trace the horoscope of the individual from the position of the planets and stars at the time of birth represents the most significant contribution of the Greeks to astrology. This system can be labeled as "horoscopic astrology" because it employed the use of the ascendant, otherwise known as the Hōroskopos in Greek.*

aanrader voor iedereen die de wortels van de westerse horoscopie wil leren kennen.¹¹

Veel hedendaagse astrologische theorieën en opvattingen blijken niet in overeenstemming te zijn met wat (studie van) deze astrologische traditie leert. Die ontdekkingen bieden ons astrologen de kans ons instrument – de horoscoop – te ijken aan wat de bedoeling of intentie was van die vroege astrologen. Op basis van hóe zij dingen beschreven in hun astrologische teksten. Daarnaast biedt deze astrologie interessante nieuwe gezichtspunten en zijn er zelfs tot op heden onbekende technieken in ontdekt.

Dit boek is een hernieuwde kennismaking met de duiding van de horoscoop, maar dan op een nieuwe manier en vermoedelijk anders dan men gewend is. Mijn invalshoek voor deze nieuwe zienswijze is de enigszins eigenaardige naamgeving voor de 12 huizen die men in de hellenistische astrologische literatuur tegenkomt. Elk huis had daar een titel, die men zijn 'Lotnaam' zou kunnen noemen. Dat nodigt uit tot nadere verkenning van wat daarmee bedoeld wordt. Dit boek is de neerslag van de zoektocht naar de betekenis van wat die Lotnamen precies tot uitdrukking brengen, waarom dat iets vanzelfsprekends was in de vroege astrologie, en wat wij daar nu van kunnen leren. En dat omvat uiteindelijk de hele horoscopie, niet alleen de huizen. Ik laat me daarbij leiden door de etymologie die Schmidt gebruikt voor deze begripsopheldering. Ik wil echter graag Fokkelien von Meyenfeldt bedanken, die me geholpen heeft met haar uitleg over de etymologie van de Griekse woorden en termen. Een goede second opinion zeg maar.

Gebruikte Terminologie

De vertalingen van Robert Schmidt hebben ertoe geleid dat we rekening moeten houden met aangepast vakjargon in onze tijd. Dat geldt in het bijzonder voor de betiteling van de drie belangrijkste astrologische gegevens; de tekens van de dierenriem, de benaming van de planeten en de aanduiding van aspecten/configuraties. De reden van deze nieuwe woordenlijsten is gelegen in het feit dat de Griekse aanduidingen anders van aard zijn dan de latere Latijnse namen. Als we terug gaan naar de bron – de hellenistische astrologie – doen we die auteurs eer aan door hun terminologie te hanteren. Dat gezegd hebbende is nieuwe terminologie ook altijd vervreemdend. Ik zal in de tekst van dit boek daarom de gebruikelijke namen blijven hanteren voor de tekens, en ze ook tekens blijven noem, hoewel dat niet helemaal correct is. De namen van de planeten zal ik gecombineerd weergeven. De reden is dat de inhoud van, bijvoorbeeld, de Griekse Aphroditē niet volledig overeenstemt met de Romeinse Venus. We moeten ook de Goden met hun juiste namen eren.

¹¹ Zie <http://www.projecthindsight.com>.

Tekens, zōidia, beeltenissen, representaties

Latijn	Symbool	Nederlands	Nieuw
Aries	♈	Ram	De Ram
Taurus	♉	Stier	De Stier
Gemini	♊	Tweelingen	De Tweelingen
Cancer	♋	Kreeft	De Krab
Leo	♌	Leeuw	De Leeuw
Virgo	♍	Maagd	De Maagd
Libra	♎	Weegschaal	De Schalen
Scorpio	♏	Schorpioen	De Schorpioen
Sagittarius	♐	Boogschutter	De Boogschutter
Capricornus	♑	Steenbok	De Geitgehoorde
Aquarius	♒	Waterman	De Waterschenker
Pisces	♓	Vissen	De Vissen

De planeten

Griekse auteurs noemen de planeten – natuurlijk – bij hun Griekse titel. Ik noem ze hier ook zo en dat heeft een belangrijke reden. Nomen est Omen zullen we maar zeggen.

Nederlands	Symbool	Woordt
Zon	☉	Hēlios/de Zon
Maan	☾	Sēlenē/de Maan
Mercurius	☿	Hermēs/Mercurius
Venus	♀	Aphroditē/Venus
Mars	♂	Arēs/Mars
Jupiter	♃	Zeus/Jupiter
Saturnus	♄	Kronos/Saturnus

Hellenistische aspect- en configuratieleer

De hellenistische aspectleer is anders dan de tegenwoordige. Allereerst moet gesteld worden dat de vroegere conceptie van de hellenistische aspectleer als een *hele-teken-aspectleer* niet correct is. Het is niet zo dat aspecten tussen planeten altijd en per definitie als werkzaam gezien werden als zij geplaatst waren in hele tekens die met elkaar geconfigureerd zijn, zonder rekening te houden met de graad/portie positie¹². De hellenistische aspect- en configuratieleer is subtieler. Er wordt gesproken over planeetcontacten die men ‘getuigenis’ noemt, en een planeetcontact dat daadwerkelijke ‘aspecten’ vormt.

¹² De reden waarom ik een graden van de zodiak een ‘portie’ noem heeft wortels in het Lot, dat wordt nog uitgelegd.

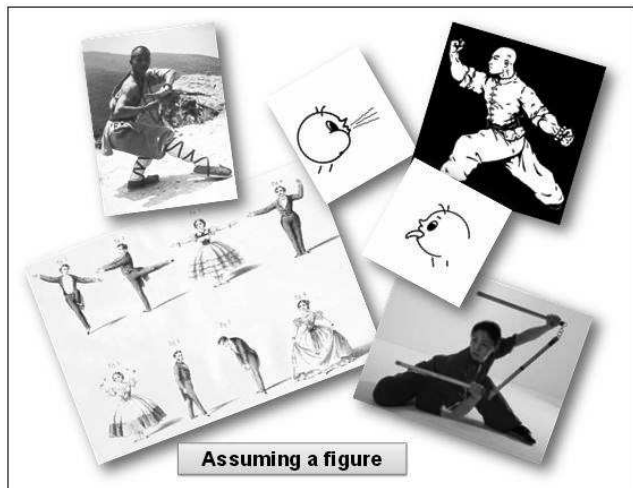
De getuigenisrelatie betreft alle planeetcontacten via een (teken)configuratie, maar niet binnen de orb van 3 porties/graden (want dan is het een aspect). Voorwaarde: deze configuratie, dit planeetcontact, móet vollopend zijn in de tekens waarin beiden staan *ten tijde van de geboorte*. In de radix dus. Planeten getuigen dus alleen aan elkaar als hun configuratie uiteindelijk vol wordt in de tekens waarin ze zich bevinden ten tijde van de geboorte. Als het een afnemende configuratie betreft, is het geen getuigenis. En, een dergelijke getuigenis mag/kan niet over tekengrens heen plaatsvinden (een aspect wél).

Ons (Latijnse) woord 'aspect' (Grieks: *sunaptō*) moet als vakterm volgens de hellenistische teksten beperkt blijven tot alle planeetcontacten binnen een graadafstand (orb) van 3 porties/graden. Dus 7 in totaal uitgaande van de precieze locatie van de planeet, en dan drie porties/graden ervoor en erachter. Een aspect, dat een *joining in a figure* genoemd wordt, mag/kan wel over tekengrens heen (een getuigenis níet). De planeten verenigen zich dus met elkaar, wat iets anders is dan een getuigenis. Een dergelijk aspect kan vanuit elk teken plaatsvinden, mits er sprake is van een configuratie tussen die tekens (de aversie – zie hoofdstuk 2.8 – is dus uitgesloten), zolang het maar binnen die drie graden orb is. Dat is de strikte voorwaarde om te kunnen spreken van een aspect in hellenistische termen.

Bij een getuigenisrelatie nemen de planeten een houding ten opzichte van elkaar aan (afkomstig van de term: *assuming a figure*). Het beschrijft de attitude, de positie/houding/stellingname, het standpunt (*stance, posture*) van planeet A ten opzichte van planeet B en omgekeerd. Een houding die ofwel sympathiek en vriendelijk is (driehoek, sextiel), ofwel onsympathiek en vijandig (vierkant, *at cross-purposes* en oppositie *adversarial* – opponent). Mede afhankelijk ook van het type planeet (malefic/benefic) dat die houding aanneemt. Je kunt dit vergelijken met twee planeten die gebaren maken naar elkaar. Over een afstand.

Daarmee uitdrukking gevend aan hun houding ten opzichte van elkaar. Dat zijn ofwel kushandjes en sympathieke gebaren (sextiel, driehoek), ofwel vunzige en beledigende gebaren (vierkant, oppositie).

Denk aan een dans, of zo'n kung fu gevechtshouding die je oosterse vechtfilms ziet. Dat is een houding

aannemen ten opzichte van elkaar, en die houding drukt, vaak op zeer duidelijke wijze, vriendelijke of minder vriendelijke intenties uit.

In een aspect nemen de planeten niet langer een houding aan maar ze treden daadwerkelijk in relatie met elkaar (*they engage, they join in a figure*). Ze dóen iets met elkaar, ze grijpen elkaar vast, ze pakken elkaar beet. Het blijft niet meer bij lieve of beledigende gebaren en beginposities. Het wordt nu menens, het wordt echt elkaar beetpakken en

aanpakken. Liefkozen of knokken. De planeten gaan het echt met elkaar aan. Een aspect is, in vergelijking met een getuigenis, dus concreet, lijfelijk en fysiek op te vatten. De planeten pakken elkaar nu werkelijk aan.

Aspecten zijn dus geen getuigenissen, het is een totaal ander concept. Hetzelfde geldt voor de conjunctie, de samenstand van planeten in hetzelfde teken. Dat is een volledig andere categorie van planeetcontact. Dat is de reden dat de conjunctie in klassieke teksten nooit een aspect genoemd wordt.

Er is nog een groot verschil tussen een getuigenis en een aspect. Een getuigenis gaat – wat betreft werking en effect – *twee* kanten op: planeet A getuigt voor/over/tegen planeet B, en omgekeerd. Bij aspecten is het meestal zo (niet altijd) dat de ene planeet iets doet (of uitvreet), en de andere daar aan lijdt (mishandeling) of ervan profiteert (bonificatie). Sommige aspectvormen maken duidelijk dat planeet A iets anders met planeet B doet dan wat planeet B met A doet.¹³

Horoscoopdata

Data verzamelaar Lois Rodden ontwikkelde een kwalificatiesysteem van geboortedata naar vijf categorieën die de kwaliteit van hun bron aangeeft. Ik heb gebruik gemaakt van voorbeeldhoroscopen van AA data of A data. **AA data** zijn rechtstreeks afkomstig van de geboorteakte, of documenten van het ziekenhuis, een kerk of overheidsinstanties. Ook notaties van geboortedata en

¹³ Een uitgebreide studie naar deze klassieke aspectleer moet wachten op een ander boek.

geboortetijd afkomstig uit het trouwboekje van de ouders, in de familiebijbel en dergelijke. De tijdnotatie op het geboortekaartje of een geboortetegeltje valt hier ook onder. Ondanks dat deze vaak afgerond zijn, is het wel eerste hands informatie over geboortedata. **A data** zijn afkomstig van geborene zelf (mondeling neem ik aan), een familielid, een vriend of (zaken)partner en geboortedata afkomstig uit kranten. Ook tijden met een marge van 60 minuten (b.v. 'geboren tussen half vier en vier uur in de ochtend') afkomstig van deze personen of de genoemde bronnen zijn A-data. Die hier gebruikte horoscopen zijn AA-data of A-data, tenzij anders vermeld.

Citaten

In de weergegeven citaten zijn opmerkingen tussen rechte haakjes van de auteur. Die tussen ronde haakjes komen uit de geciteerde bron zelf.

Ik wil tenslotte graag mijn lieve vrouw Carin bedanken voor haar onvoorwaardelijke steun voor het klassiek astrologische project dat mij al zo lang boeit en bezig houdt.

Collega's John Timperman en Erik van Slooten wil ik bedanken voor hun enthousiasme voor de klassieke astrologie en hun onvermoeibare inzet deze te verspreiden onder het modern geschoolde astrologische publiek.

Zeist
9 oktober 2015

1 Het probleem van het Lot

Fatum [Lot] < fatum [noodlot, Lot, dood], eig. verl. deelw. Van fari [spreken, voorspellen], dus dat wat is aangezegd. – Van Dale Etymologisch Woordenboek. De herkomst van onze woorden, blz. 261.

De opkomst van de klassieke astrologie sinds de jaren 90 van de vorige eeuw heeft een aantal veranderingen met zich meegebracht die het beeld van de astrologie en de horoscoopduiding in een ander daglicht stellen. Veel astrologen staan aanvankelijk met lege handen als ze geconfronteerd worden met de enorme hoeveelheid herontdekte klassiek astrologische vakkennis. Het is natuurlijk ook wel frustrerend om te merken dat je gebruikelijke astrologische gereedschap je uit handen genomen lijkt te worden. Dat je er iets voor in de plaats krijgt dat voelt als een (compleet) ander soort astrologie. Het vergt daarom een zekere ‘gewenning’ om met dit uitgebreide arsenaal aan astrologische begrippen, definities, methoden, technieken en mogelijkheden te leren werken en er vaardigheid in te ontwikkelen.

Dit boek illustreert de subtiliteit, het reliëf en de diepgang van een van die klassieke ontdekkingen: de hellenistische astrologie en haar Lotconcepten. Nieuwe astrologische duidingsprincipes van bekende horoscoopfactoren worden geïntroduceerd en besproken, voortkomend uit de Griekse astrologische terminologie. Ze bieden een nieuwe kijk op de astrologische traditie, op de horoscopie en wat zichtbaar te maken is met een geboortehoroscoop.

Dit boek is gewijd aan het Lot, meer specifiek: het Lot in relatie tot de astrologie en horoscopie. Wat is Lot eigenlijk? Hoe zie je het in de horoscoop? Wat moet je ermee in een consult? Hoe leef je ermee of hoe verdraag je het? Hoe geef je er sturing aan? Waar ben je (relatief) vrij in en waarin (relatief) bepaald? Hoe staat Lot in verhouding tot de psyche? Hoe situeren we de psyche binnen Lotconcepten of andersom? Ik benader de astrologie hier volledig binnen het kader van de Lotconcepten die in de hellenistische astrologie tot uitdrukking komen, en op welke manier die concepten onze astrologie – nog steeds – gestalte geven. Ze blijken de wortel te zijn van de astrologie als vakgebied. Je kennis van het hoe en waarom van de astrologie wordt breder en krijgt een ruimer perspectief als je het leert zien vanuit het paradigma van het Lot. Wat is de relatie van het Lot met het leven en onze zielenroerselen?

Ik ben van mening dat de astrologie bij uitstek het middel is om het Lot in kaart te brengen. Eigenlijk bestaat er geen instrument dat het zo subliem en subtiel kan als de astrologie. Maar de astrologie heeft geleden onder de moderne noties over het Lot. Het Lot als een soms onverzoenlijk en onverbiddelijk feit waaraan verder weinig te doen valt, is in het huidige tijdsgewricht

weggesaneerd. Men maakt tegenwoordig zijn eigen werkelijkheid, en Lotgevallen zijn tot 'uitdagingen' verklaard. En iemand die de uitdagingen niet aangaat of ze effectief weet om te zetten in iets positiefs, dat is een *loser*. Het zal blijken dat als men de horoscoop vanuit Lotconcepten bekijkt, dit nieuwe gezichtspunten opent. Iemands leven krijgt een andere invalshoek. Men ziet er *andere* dingen door. Men ziet er *nieuwe* dingen door. Men ziet er *meer* door. Het Lot is het fundament waarop de astrologie rust, àlle astrologie. Dit is overigens nog een bescheiden standpunt als ik het vergelijk met de opinie van de Nederlandse filosoof Jos de Mul (2006). Die ziet het Lot als niet minder dan de basis van de *gehele* westerse cultuur, het Lot is volgens hem de auteur van de héle menselijke geschiedenis. En daar zit wat in. Het opnieuw introduceren van het Lot heeft gevolgen voor de astrologische advisering. En daartoe moet men iets weten over de geschiedenis van het Lotconcept en hoe het in de elkaar afwisselende cultuurtijdperken gestalte heeft gekregen. Vooral in de pogingen het Lot te temmen, in te dammen. Het Lot domesticeren noemt Jos de Mul dat. Veel moderne astrologische adviezen wortelen daarin.

Het belangrijkste vooroordeel dat weggenomen moet worden is het wijdverbreide idee dat nadenken over en het incorporeren van het Lot per definitie hetzelfde zou zijn als *fatalisme*. Beide begrippen zijn geheel onterecht synoniem geworden: Lot *is* fatalisme, denkt men tegenwoordig. Ik vermoed dat deze ongenueanceerde begripskoppeling de reden is waarom het Lot vaak meteen *tegenover* de vrije wil gesteld wordt. Bijna als bezwering tegen het idee dat er horoscoopfactoren zijn die ons tot iets zouden dwingen of die ons minder vrij maken. In discussies wordt hierover meestal een tamelijk eendimensionale visie gehanteerd. Er is òf Lot, òf vrije wil. En als er al sprake is van Lot in iemands leven, dan is dat eenvoudigweg de nog niet gerealiseerde vrije wil op dat gebied. De tegenstelling Lot en Vrije Wil suggereert dat het ene niet hand in hand gaat met het andere. Terwijl dat wel degelijk het geval is, ze liggen in elkaars verlengde. Ik zal dit beargumenteren en ook astrologisch onderbouwen.

Het eenzijdig willen poneren van òf het Lot òf de Vrije Wil als de belangrijkste factor in het mensenleven, brengt de praktiserende astroloog in de problemen en staat hem in de weg zijn cliënten waardenvrije adviezen te geven. Noch de vrije wil, noch het Lot is op zichzelf voldoende om astrologie te onderbouwen en het menselijke bestaan te verklaren: theoretisch noch praktisch. Het morele oordeel moet er af. Het is niet zo dat als je over het Lot spreekt dat je dan automatisch een fatalist bent, of van plan bent een slachtofferbewustzijn bij je cliënten aan te moedigen. Noch betekent het dat je *selffulfilling prophecies* over jezelf of je cliënten wenst af te roepen. Astrologen lijken tegenwoordig plichtmatig te moeten belijden dat ze toch heus wel in de vrije wil geloven en dat voorspellen (echt) niet mogelijk is, of onzinnig. De vanzelfsprekende

koppeling van 'nood' aan 'Lot': *noodlot*, is maar één variant – en niet eens de meest belangrijke – van een (groot) aantal uiteenlopende soorten Lot waar wij in ons leven mee te maken hebben. Ze komen hier ter sprake.

Ik zal betogen dat de mens een 'tussenwezen' is, levend en bestaand tussen twee grootheden, tussen buitenwereld en binnenwereld. Tussen Lot en Vrije Wil. Het zijn twee kanten van één medaille. De astroloog zou dus in staat moeten zijn onderscheid te maken tussen de Lotgevallen die het gevolg zijn van vrije keuze, en de Lotgevallen die dat niet zijn, die ons uit de buitenwereld toevallen. Voor zover ik weet bestaan in de moderne astrologie geen middelen om dat onderscheid te maken, in de klassieke en hellenistische astrologie wel. Uitvoerig zelfs.

1.1 Gebeurtenis georiënteerd en persoonsgecentreerd

"Het leven is een doos bonbons, je weet nooit wat je krijgt." Forest Gump.

Het hierboven aangestipte vooroordeel, dat Lot gelijk staat aan fatalisme, heeft ertoe geleid dat een meer Lotmatige duiding van de horoscoop niet alleen steeds verder uit beeld verdween, maar ook een slechte naam kreeg. Het kreeg een suggestief etiket opgeplakt, het zou louter gebeurtenisgeoriënteerde astrologie zijn. De betere en meer moderne astrologie zou persoonsgecentreerd (moeten) zijn. Het onderscheid tussen gebeurtenisgeoriënteerde en persoonsgecentreerde astrologie is echter een kunstmatig onderscheid en leidt tot een onvolledig begrip van de wederzijdse inwerking van innerlijke factoren en omgevingsfactoren op elkaar. Tijd dus om gebeurtenisgeoriënteerde astrologie te herintroduceren, als Lotfactor, niet als fatalistisch gegeven. Een horoscoop is geen democratie waarin alle planeten een gelijke stem hebben. In sommige horoscopen kost het bepaalde planeten veel moeite om zichzelf kenbaar te maken, andere planeten veel minder. Dat is een Lotgegeven. Het talent van de ene planeet is beter ontwikkeld bij jou dan het talent van diezelfde planeet van je buurman of buurvrouw. Waar zit hem dat in? Hoe zie je dat in de horoscoop? Een van de middelen daartoe is de essentiële waardigheid van een planeet, daaraan zie je of het talent ervan sterk is of niet (zie daarvoor hoofdstuk 13). Talent en aanleg is geen keuze, geen onderwerp van vrije wil, maar een radixgegeven. Daar heb je je mee uiteen te zetten. Die verschillen leren bepalen, tussen talentvolle beloftevolle planeten en hun mindere broeders, is het doel van het klassieke onderzoek van een horoscoop. Daar bestaat heel veel instrumentarium voor. Voor dat gereedschap wend ik me in dit boek tot de hellenistische horoscopie.

Door de astrologie en horoscopie te benaderen vanuit de logica van het Lot wordt het onderscheid tussen gebeurtenis georiënteerde en persoonsgecentreerde astrologie irrelevant. Astrologie *is* de studie van het Lot, lijkt in elk geval voor dat doel ontworpen. Dat zal nog duidelijk worden. Lot

manifesteert zich in gebeurtenissen, zowel innerlijke als uiterlijke. Natuurlijk beïnvloeden wij onze omgeving door eigen beslissingen waarmee we er invloed op uitoefenen, maar omgekeerd gebeurt dat ook. Wij worden beïnvloed door gebeurtenissen, mensen en situaties om ons heen. Iedereen is het er bijvoorbeeld over eens dat onze jeugd een vergaande en persistente invloed heeft op wie wij zijn, wie wij worden, wie wij geworden zijn. In de jeugd zijn de mogelijkheden die we zelf hebben om onze omgeving actief vorm te geven echter beperkt, en ze worden hoofdzakelijk gedictieerd door factoren buiten ons. Weinig vrije wil dus, of in elk geval een gelimiteerde versie daarvan. Die omstandigheden moeten astrologisch te zien zijn, verifieerbaar zijn. Verder worden we tot (vrije) keuzes gedwongen door omstandigheden of gebeurtenissen die niet altijd een gevolg zijn van onze eigen acties. Ze zijn soms het gevolg van andermans acties en beslissingen. Het is wederzijdse beïnvloeding. Het is onmogelijk om niet beïnvloed te worden door mensen en situaties in je omgeving. Ze hebben een enorme impact op ons leven, onze biografie en ons welbevinden. Dat astrologisch in kaart brengen is het doel van de klassieke en hellenistische astrologie.

Men spreekt tegenwoordig nogal gemakkelijk over ‘dat is jouw werkelijkheid’, en dat klopt op meer manieren dan alleen het feit dat je op een bepaalde manier over de dingen ‘denkt’ of iets zou projecteren: de persoonsgecentreerde visie. Het ‘dat is jouw werkelijkheid’ is ook zeer zeker gebeurtenisgeoriënteerd, want mij overkomen andere dingen dan jou. Mijn werkelijkheid is daarom inderdaad (totaal) anders dan die van jou. Dat is niet alleen maar een kwestie van perceptie of een bepaalde manier van de werkelijkheid waarnemen. Niemand creëert zijn werkelijkheid altijd zelf en alleen of in volledige vrijheid. Hij is ons ook gegeven.

1.2 Heeft het Lot een plek in de spirituele astrologie?

Alles is bepaald door het Lot. Als een diefachtige slaaf, die ik daarvoor sla, zich beroept op mijn leer door te zeggen dat het Lot had bepaald dat hij zou stelen, voeg ik eraan toe: ‘ook dat je afgeranseld wordt’. – Zeno

Gebeurtenisgeoriënteerde duidingen zijn goed verenigbaar zijn met de moderne astrologische praktijkgewoonten. Sterker nog, gebeurtenisgeoriënteerde astrologie is spirituele astrologie. Alle spiritualiteit is namelijk (stevig) geworteld in de wereld. Zo niet, dan zweeft men. Wat is bijvoorbeeld het eerste dat je moet doen als je gaat mediteren? Aarden, gronden! Als je een willekeurige spirituele meester vraagt waar jouw pad ligt. Dan zal hij zeggen ‘voor je voeten’. Als je hem/haar vraagt ‘hoe vind ik mijn levenspad?’ zal hij/zij zeggen, ‘door nu een eerste stap te zetten’. In spirituele kringen is men van mening dat je leven als zodanig jouw ‘pad’ is, je spirituele pad. Daarbij wordt benadrukt dat dit pad te allen tijde voor je (open) ligt, en ook altijd voor je zal liggen, iedere dag opnieuw. Als dat zo is, dan is het bewandelen van dit

pad dus niet alleen gelegen in het bespiegelend uitpluizen van de innerlijke (psychische) gevolgen of oorzaken van uiterlijke belevenissen en avonturen (gebeurtenissen), maar in het actief bewandelen van dat pad. Het innerlijke leven vindt er juist zijn bestaansgrond in. Je uiterlijke leven èn je innerlijke houding daartegenover, sámen, dat is jouw levenspad. Dat is jouw levensweg. Het ene van het andere scheiden is kunstmatig en onzinnig. Hoe innerlijk iemands pad ook is, het ligt altijd in de wereld. Het ene staat niet los van het andere.

Het spirituele onttrekt zich dus niet aan de wereld, het richt zich er juist expliciet óp, is er in ingebed. Er is toch een reden waarom je incarneert? Reïncarnatie en herbelichaming is toch juist de bedoeling? Een gewenste, noodzakelijke of een *gekozen* verstoffelijking? Je hebt/had specifieke intenties en doelstellingen die je in je huidige leven wilt verwezenlijken, of je mee uiteen wilt zetten. De reïncarnatieleer legt er dus nadruk op dat je door *levenservaringen* tot bewustzijn komt, àl je levenservaringen, niet alleen je innerlijke. Omhels dus het leven, en vooral ook de gebeurtenissen daarin, want je had er (blijkbaar) een bedoeling mee toen je ze koos of erin terecht kwam. Jouw Lot is de werkelijkheid waarin jij leeft, en die heeft zowel een innerlijke (persoonsgecentreerde) kant als een uiterlijke (gebeurtenis georiënteerd).

1.3 Heeft het Lot een plek in de psychologische astrologie?

“Lot is wat je overkomt terwijl jij andere plannen aan het maken bent.” – Vrij naar John Lennon¹⁴

Geen enkele therapeut kan ontkennen dat het materiaal waarmee hij werkt, de door neurosen en trauma's gedeukte psyche, allemaal wortelen in concrete gebeurtenissen die men Lotgevallen noemt. En er zijn niet alleen jeugdtrauma's, ook volwassenentrauma's bestaan. Trauma's kunnen op elk moment in iemands leven verschijnen. Hoe? *Door gebeurtenissen en evenementen*. Gebeurtenisgeoriënteerdheid is daarmee een wezenlijke component van ons leven en van persoonsgecentreerde therapie. Hoezeer de neurosen en trauma's ook een eigen leven (kunnen) gaan leiden in iemands psyche en innerlijk, zij zijn geboren in de concrete werkelijkheid. En die echoën soms lang na. Er waren concrete aanleidingen voor. Wereld en geest beïnvloeden elkaar. Alle psychologie, en recentelijk ook zowat alle psychotherapie, is gebaseerd op het verwerken van concrete gebeurtenissen uit het verleden, en het je daardoor weer gezond laten functioneren in het leven van alledag. Naar de toekomst gericht. Het motto is dus: terug naar de/jouw werkelijkheid, terug naar je Lot.

¹⁴ Hij zei het als volgt: *'Life is what happens to you while you are making other plans'*. Een moderne versie luidt: *'Life is what happens to you while you are looking at your smartphone'*.

Ook in Jungs psychoanalytische opvattingen over de archetypen, kunnen innerlijke beelden in ons collectief onbewuste niet gescheiden worden van de concrete inwerking van alledaagse gebeurtenissen. Jung presenteerde de theorie over archetypen als een psychologische variant van hoe instincten werken bij dieren. Hij vroeg zich af hoe een instinct in de mens eigenlijk werkt en soms een niet te stuiten, automatisch gedrag bewerkstelligt. Op dezelfde manier zoals bijvoorbeeld de nestelddrang van een vogeltje, ten eerste, ‘ingebakken’ is (het is niet aangeleerd), en ten tweede (onstuitbaar) op gang komt doordat de juiste uiterlijke omstandigheden (prikkel) dit instinct ‘aan’ zet. Men kan zich een archetype voorstellen als een soort innerlijke ‘container’, die in ieders psyche aanwezig is (net zoals een instinct bij een dier). Die container wordt gevuld met specifieke individuele levenservaringen, die op hun beurt het archetype als het ware ‘tot leven wekken’, wakker maken. Een instinct/archetype komt dus slechts op gang, wordt ‘wakker’, *door een welbepaalde prikkel van buitenaf*. Een instinct/archetype drukt zich dus niet zomaar uit, begint niet zomaar te werken, maar wordt op gang gebracht, en wel door iets in de buitenwereld, een concrete levenssituatie. Die concrete levenssituatie is bij iedereen weer anders van aard. Die is Lotbepaald, want wij zijn allemaal individueel door het Lot bedeed. Daar ontmoet de persoonsgecentreerde astrologie de gebeurtenisgeoriënteerde, en wel op uiterst betekenisvolle wijze.

1.4 Psychologische astrologie en het Lot, de mythe van Er

“De verantwoordelijkheid ligt bij degene die kiest, God is niet verantwoordelijk.”
Plato, Timaios

Mythen worden gezien als uitermate belangwekkende informatiebronnen over astrologie, om haar te begrijpen en inhoud te geven. De *Mythe van Er* van Plato¹⁵, verhaalt hoe reïncarnatie volgens hem in zijn werk gaat en op welke manier men zijn volgende leven kiest. Deze mythe speelt een belangrijke rol in de formulering van Plato met betrekking tot het (zelfgekozen) Lot. De kern van deze mythe is dat onze persoonlijkheid (altijd) *in dienst staat* van het leven dat men (voorgeboortelijk) kiest en zal gaan leiden. Hij bedoelt ermee dat je psyche in die zin dus niet slechts het resultaat achteraf is van je levensloop, maar er voorwaarde voor is. Het is er een belangrijke en wezenlijke component van. Kort samengevat is het volgens deze mythe zo dat de zielen de keuze krijgen uit specifieke levens, of beter: levensscenario’s. Ze krijgen *niet* de keuze uit een bepaalde hoeveelheid of soorten psyche. Nadat de zielen een leven hebben gekozen, wordt hen een beschermdaimōn toegewezen die ervoor zorgt dat ze ook het leven *zullen* leiden dat ze gekozen hebben. Er niet van kunnen afwijken.

¹⁵ Hier kan men de volledige mythe lezen: <http://www.arsflore.at.nl/uit-plato-deel-10-mythe-van-er.html>.

Dat is alleen daardoor al een Lotconcept, een gegeven, een feit. Dus eerst wordt het betreffende leven door de ziel gekozen, vervolgens wordt het aan de ziel gebonden. Bindend gemaakt, het is een bindend contract. Vervolgens moeten – volgens deze mythe – de zielen, nadat ze gedronken hebben uit de rivier de *Lethe* en door de poort van vergetelheid zijn gegaan, wachten op het juiste moment om te incarneren. Dat lijkt bijna op een astrologische electie, de zielen worden op ‘de juiste tijd’ herboren.

Het interessante aan dit verhaal is dat de incarnerende ziel een zielenkwaliteit kiest, passend bij het uitgekozen leven. Dus daarna. Na het kiezen van een levensscript. Men kiest de zielenkwaliteit, de persoonlijkheid, het karakter, dat het individu in staat stelt dát gekozen leven te leven zoals het (voor)gevormd is. Het gekozen leven en de zielenkwaliteiten zijn dus twee passende stukjes, die min of meer als yin en yang op elkaar aansluiten. Jungs individuatie staat daarom ook niet los van de gebeurtenissen en toevalligheden die het leven sturing geven. Het is er juist ten nauwste mee verbonden. Dus, om het gekozen leven te kunnen leiden zoals het blijkbaar geleefd en ervaren moet worden, moet de ziel bepaalde karakteristieken aannemen/ontwikkelen. Een specifieke persoonlijkheid, en wel een die het meest geschikt is voor het leven dat gekozen is door de ziel.

Je kiest dus die persoonlijkheid en zielenkwaliteiten die je het beste in staat stellen je leven te leiden zoals het zich voor je ontvouwt. Er is dus een zekere *noodzakelijke* samenhang (en onthoud: *noodzakelijk Lot* = noodlot) tussen wat je als het meest persoonlijke stukje van jezelf ervaart (je ziel), en het leven (gebeurtenissen, situaties, evenementen) dat zich aan jou openbaart en waar je midden in staat. Het leven dat je leidt en dat jou leidt. Het is – naar Plato – dít idee dat wordt samengevat in onze astrologische *oneline*: ‘Karakter is Lot’. En dat klopt dus, maar dan wel nèt even anders als men normaliter veronderstelt. Stof tot nadenken als je bedenkt dat tegenwoordig nog nauwelijks iemand het woord Lot hanteert, maar het woord Karma wel voortdurend opduikt in astrologische verhandelingen. De *mythe van Er* lijkt de westerse variant van het oosterse karma.

De strekking van de *Mythe van Er* kun je ook omkeren. Je kunt je leven niet leven als je niet de karaktertrekken zou hebben die je in staat stellen dat leven (zo) te leiden (en te beleven). De keuze van je leven gaat voorafgaat aan de keuze van een daarbij passende persoonlijkheid/psyche. Je karakter is dus een functie van het leven dat je leidt; jouw leven, met alle gebeurtenissen en Lotgevallen die erin verweven zijn. Met alle evenementen erin, uit verleden, heden en toekomst. Je leven is dus het totaalpakket, de verpakking eromheen is je persoonlijkheid. De klassieke positie is dus als volgt: het leven dat je wilt leven, dat je zúlt leven, de keuze daarvan (inclusief alle gebeurtenissen en evenementen daarin), gaat vooraf aan de keuze en de vorming van de persoonlijkheid die je voor dat leven nodig hebt. En dat is de persoonlijkheid

die jij hebt/die jij bènt. Dat betekent dat je persoonlijkheid en psyche een uiterst intieme band heeft met jouw Lot, met jouw Lotgevallen, met je concrete leven van alledag. Je bent wie je bent omdat je leeft wat je (be)leeft. Dit idee verkleint de afstand tussen wat men als persoonlijkheid ervaart en wat er concreet in je leven gebeurt aanzienlijk. De scheiding tussen subject en object, tussen persoonsgecentreerd en gebeurtenisgeoriënteerd wordt er zodanig door verkleind dat ze grotendeels samenvallen.

Dit is een andere oriëntatie dan men tegenwoordig gewend is. Het karakter conformeert zich aan het leven dat gekozen wordt, dat al gekozen ís. Het past er precies bij, en golft mee op de bewegingen erin. Je leven wordt ook op elk moment door jou gekozen tijdens dat leven, terwijl het geleefd wordt, te midden van alle gebeurtenissen die erin plaatsvinden. Gedurende je hele leven kies je voor je leven. De keuzes die je moet maken in het leven, en alles wat je meemaakt, hebben te maken met wie je wordt daardoor. Die keuzes hebben altijd te maken met je levensloop. A) met waar je uit te kiezen hebt (lotconcept *pronoia*); B) met wat je overkomt en toevalt (lotconcept *tuchē*); C) met wat je wilt – vrije wil (lotconcept *Daimōn*); en D) wat (voor jou) mogelijk is of niet (lotconcept *heimarmenē* en *anangkē*)¹⁶. Dus met jouw Levenslot. Gebeurtenisgeoriënteerde astrologie komt op deze manier in een totaal ander – en vermoedelijk ook positiever – daglicht te staan.

1.5 Lot en zinging

Lotgevallen zijn dus bijzondere fenomenen die gebruikt kunnen worden als instrument om jezelf te leren kennen. Naast zelfreflectie als middel tot zelfkennis is er dus ook zoiets als ‘gebeurtenisreflectie’. Dat helpt om zin te geven aan je belevenissen en alles wat je overkomt en toevalt. Of beter nog, je te helpen je plaats te kennen in de wereld en de verwevenheid van de gebeurtenissen die je overkomen met je innerlijke ontwikkeling. Je bestemming. Als je de manier waarop jouw horoscoop ‘gebouwd’ is (*heimarmenē*) beschouwt als je bestemming, door de voorzienigheid (*pronoia*) verordend, dan zijn in je geboortehoroscoop al die dingen aanwezig en verbeeld die noodzakelijk zijn voor jou om je leven te kunnen leiden in overeenstemming met die bestemming. In overeenstemming met je gekozen leven, en hoe dat leven verbeeld is in je horoscoop. In die zin is klassieke astrologie juist weer níet gebeurtenis georiënteerd, omdat we het hier over de ziel hebben, die tussen mogelijkheden en beperkingen geplaatst is. Tussen het samenspel van potentie en uitkomst, tussen *heimarmenē* en *tuchē*, tussen *Fortuna* en de *Daimōn*.¹⁷

¹⁶ Zie voor uitleg van deze Lotterminologie hoofdstuk 2, 3 en 4.

¹⁷ Zie daarvoor het Pad Omhoog en het Pad Omlaag, hst. 2.4.

Studie van klassieke astrologische teksten maakt duidelijk dat er over de Lotmatige werking en duiding van horoscopen veel te leren valt, alle vernieuwingen en modernisering ten spijt. Het Lot is weggesaneerd. Zelfs uit de astrologie lijkt het. De hemel is gedesinfecteerd. Er is een soort Amerikaanse droom van gemaakt. Als je maar hard genoeg je best doet kun je alles verwerkelijken en bereiken wat je wilt. Helaas is dat niet zo. Niet al onze bekera worden vol gemeten. De astroloog moet weer in staat gesteld worden met meer zekerheid uitspraken te kunnen doen over iemands overkoepelend levenslot, en diens Lot in afzonderlijke levensgebieden, zoals aangewezen door de 12 huizen. Dat is zingeving.

Aangezien we in onze consultpraktijk over het algemeen bezocht worden door mensen wiens leven door Lotgevallen een nieuwe of onverwachte wending heeft gekregen en die daar oriëntatie in zoeken, is het gerechtvaardigd het Lot een meer centrale plaats te geven in onze astrologie. Individueel Lot manifesteert zich in zowel innerlijke als uiterlijke gebeurtenissen. Astrologie is de studie van het Lot.

1.6 Het leven als project

“A priori, denkt iedereen van zich zelf dat hij volledig vrij is, zelfs in zijn eigen handelingen, en denkt hij dat hij ieder moment een andere manier van leven kan beginnen... Maar a posteriori, door ervaring, ontdekt hij tot zijn verbazing dat hij niet vrij is, maar ondergeschikt aan noodzakelijkheid...” Arthur Schopenhauer, *The Wisdom of Life*, p 147

We zullen dat wat Schopenhauer ‘noodzakelijkheid’ noemt, noodzaak, nog tegenkomen als een van de vele gezichten van het Lotfenomeen. Let wel, slechts één van de gezichten ervan. Maar vraag jezelf eens af, hoe gemakkelijk is het jezelf te veranderen? De populaire literatuur – ook de astrologische – staat vol met tips over een willekeurige psychische *make-over* in slechts drie eenvoudige stappen. Alsof je jezelf, of je programmering, ingrijpend verandert door anders over jezelf te gaan denken. Het uitgeholde begrip ‘transformatie’ wordt vaak gebezigd alsof het een fluitje van een cent zou zijn. In de trant van: ‘gistermiddag had ik een kwartiertje over, en toen heb ik dat jeugdtrauma eens even lekker zitten transformeren’. Zo simpel is het niet. Gewoontes veranderen, gedrag veranderen, dat vaak al vanaf je jeugd verankerd is in je, is een bijzonder lastige klus. Het vereist aanhoudende inspanning. We kiezen er meestal niet vrijwillig voor. We worden bijna altijd tot gedragsverandering gedwongen doordat bepaalde gebeurtenissen ons treffen. Die kunnen in mildheid variëren van eenvoudige aanpassingen aan veranderende omstandigheden tot traumatiserende evenementen die je leven – en jou – volledig overhoop gooien. En dan móet je wel.

Ben Tiggelaar stelt dat geluk onderzoeker Sonja Lyubomirski schat dat – naast genen en omstandigheden – onze gedragskeuzen voor 40% ons dagelijks

welbevinden bepalen. En over veranderingen op het werk zegt managementgoeroe John Kotter dat het menselijk gedrag de 'kern van de zaak' is. Niet je capaciteiten, niet je doelen, niet je plannen, maar je dagelijkse acties bepalen of een verandering slaagt (Tiggelaar, 2005, 17). Dit betekent dus dat 60% van ons gedrag gestuurd en bepaald wordt door andere dingen dan vrije wilskeuze. Dus als we akkoord gaan met de percentages die Ben Tiggelaar noemt, dan wordt 60% van ons gedrag aangestuurd door onze genen en omstandigheden, en 40% gebaseerd op keuzen. In zijn boek *Dromen, Durven, Doen*, (blz. 18-21) gaat Tiggelaar dieper in op gedrag. Wat is dat, gedrag? Hij meldt dat onderzocht is dat de verhouding tussen bewust gepland gedrag (zelf bewegen) en onbewust automatisch gedrag (bewogen worden) 5% tegen 95% is. Niet minder dan 95% procent (let wel: van die 40% die overgebleven was) van ons gedrag wordt bepaald en gestuurd door onze automatische piloot. Tiggelaar gebruikt als voorbeeld een autorit waarbij we vaak complete stukken van het parcours volautomatisch afwerken zonder ons bewust te herinneren dat we actief aan het sturen waren. Hij concludeert: *'Volautomatisch hebben we gereageerd op allerlei signalen uit onze directe omgeving. Feitelijk besturen we op zulke momenten niet zélf de auto, maar dat doen deze prikkels uit de direct omgeving, via ons onbewuste gedrag.'* Als we ons leven als een reis bezien, hoeveel stukken van dát parcours leggen we dan af op de volautomatische piloot? Volgens Tiggelaar 95% van de tijd! Dit onderbouwt de bezinning op en de herwaardering van de gebeurtenisoriëntatie en -duiding in de astrologie. Als het onze omgeving is die voor 95% ons volautomatische gedrag bepaalt, dan is de persoonsgecentreerde duiding met een aandeel van maar 5% een beduidend minder belangrijke component in het dagelijks leven dan men veronderstelt.¹⁸ Tiggelaar stelt even verderop in het boek: *'Vaak is er een pijnlijke confrontatie met de werkelijkheid nodig om écht serieus te gaan nadenken over veranderingen.'* (ibid. 25). Alle astrologen kennen dit laatste fenomeen omdat ze vaak juist op die momenten geconsulteerd worden. Deze managementgoeroe legt dus de vinger op een belangrijk punt. Om ons wakker te schudden, om onze volautomatische piloot uit te zetten, is opnieuw de ons omringende concrete werkelijkheid een uiterst belangrijke factor. En niet zelden een aanjager. Er is dus niks mis met de behoefte om die concrete werkelijkheid, waar we soms mee botsen, astrologisch te willen duiden of in beeld te willen brengen. Voorspellen dus. Dat is niet het enige dat klassieke astrologie doet en kan, maar het had wel een evenredig aandeel in haar praxis. Voorspellen was (nog) geen vies woord. Dat zou het ook tegenwoordig niet moeten zijn, hoewel we er natuurlijk wel voorzichtig mee om moeten gaan. Lotgevallen bepalen en definiëren het leven en je biografie in verregaande mate. Afgezien van de mensen die op consult komen puur en alleen voor een karakteranalyse, komt de rest als gevolg van Lotgevallen die hen in de een of

¹⁸ Ik weet niet zeker of ik deze percentages volledig correct acht, maar wel duidelijk is dat gewoontegedrag een aanzienlijk deel van ons leven bepaalt en (aan)stuurt.